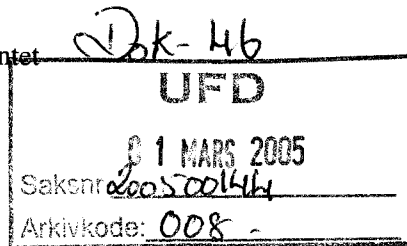

UNIVERSITETET I OSLO

Utdannings- og forskningsdepartementet
Postboks 8119
0032 Oslo

Universitetsdirektøren
Postboks 1072 Blindern
0316 Oslo

Administrasjonsbygningen, 9. et

Telefon: 22 85 63 01
Telefaks: 22 85 44 42
Nettadresse: www.uio.no

Dato: 25.02.05

Deres ref.: 20050144

Vår ref.: 05/1646-2 Saksbehandler: Ida Skard Heier

Høringsuttalelse fra Universitetet i Oslo: Strategi for digitale læringsressursar i grunnopplæringen, universitets- og høgskolesektoren og voksnes læring

Det vises til brev fra Utdannings- og forskningsdepartementet datert 06.01.2005.

Uttalelsene fra de ulike enhetene ved Universitetet i Oslo dreier seg i hovedsak om "Strategi for digitale læringsressursar i høgere utdanning 2005-2008". Enhetene har lagt mye arbeid i sine uttalelser til denne høringsrunden, og innspillene er både grundige og velfunderte. Universitetsdirektøren har derfor valgt å trekke frem noen viktige poenger fra høringsuttalelsene i dette brevet, men anser det som særdeles viktig at ikke vesentlige argumenter og perspektiver går tapt i en komprimering av de innkomne synspunkter. Høringsinnspillene fra enhetene ved UiO legges derfor ved dette brevet i sin originale form, og departementet oppfordres til også å lese disse.

De som har bidratt til UiOs høringsinnspill i denne runden er Det utdanningsvitenskapelige fakultet (Institutt for spesialpedagogikk, InterMedia og Pedagogisk forskningsinstitutt), Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, Universitetets senter for informasjonsteknologi, Universitetsbiblioteket, Studieavdelingen og Referansegruppen for fleksibel læring.

Universitetet i Oslo anser strategien å være et godt utgangspunkt for videre arbeid med digitale læringsressurser. Den tar opp aktuell tematikk og skisserer mulige implikasjoner og tiltak på mange nivåer. Generelt kan man ut fra de innkomne høringsinnspillene fra enhetene hevde at det ville vært ønskelig med et høyere detaljeringsnivå, spesielt med tanke på tiltakene i strategien, samt flere kildehenvisninger, spesielt med tanke på strategiens mer generelle del.

Fag og teknologi

Universitetsdirektøren ønsker aller først å trekke frem et aspekt som flere av uttalelsene peker på, nemlig møtet mellom fag og teknologi: Her savnes det i strategien et tydeligere fokus på faglig forankring og akademiske gevinster ved utvikling og bruk av digitale læringsressurser. Digitale læringsressurser må ha en grunnleggende faglig forankring. Dette er en nødvendighet for å inkludere tunge akademiske institusjoner og for å få vitenskapelig ansatte til å engasjere seg på området. Et beslektet perspektiv som heller ikke har blitt viet nok oppmerksomhet i strategien er hvordan datamaskinen påvirker fagene. Ikke

bare som et hjelpemiddel til kommunikasjon og presentasjon av informasjon, men som et så grunnleggende verktøy at fagene selv forandres. Forskning i mange fag, for eksempel matematikk, benytter i dag datamaskinen på en slik grunnleggende måte. Dette perspektivet bør inkluderes i begrepet digitale læringsressurser, og strategien bør tilpasses dette.

Universell utforming

Universitetsdirektøren vil også benytte anledningen til å fremholde at flere av enhetene som har uttalt seg peker på nødvendigheten av å synliggjøre *Universell utforming og fravær av barrierer for alle* i en slik strategi. Denne tenkningen er ikke tydelig i strategien slik den nå foreligger. Digitale læringsressurser må inneholde komponenter som gjør dem tilgjengelige for funksjonshemmede. Dette kan gjelde syntetisk talestøtte, leseverktøy og teknisk utstyr for tilpasning. Man kan ikke forvente at digitale læringsressurser for funksjonshemmede noen gang vil bli selvfinansierende. Hvis slike ressurser skal eksistere i et lengre tidsperspektiv, må det avsettes midler til kontinuerlig vedlikehold av ressursene.

Kompetanse

Det å beherske IKT-verktøy og digitale bibliotekressurser er en type kompetanse som er en integrert del av utdanningen på linje med det rent faglige innholdet. Strategien nevner tilbud om opplæring i informasjonskompetanse for alle studenter i tiltak 1.3. Dette slutter UiO opp om, men vil også bemerke at det bør vurderes gjort obligatorisk og meritterende for studentene. Informasjonskompetanse er imidlertid ikke nok. Hvis studentene skal kunne produsere digitale ressurser, må de også beherske verktøy og teknikker for manipulering av ulike medietyper. Dette vil forandre tiltak. UiO vil også bemerke at IKT ikke øker tilgangen på "kunnskap" som studenten skal "ta stilling til" slik det står i punktet 1.3. IKT øker tilgangen på informasjon som studenten må bearbeide kritisk for at det skal bli til kunnskap. Dette krever kildekritisk kompetanse.

Utvikling av digitale læringsressurser

I forbindelse med obligatorisk utvikling av og arbeid med digitale læringsressurser i et studium, er UiO opptatt av å sikre kvaliteten på de digitale læringsressursene som eventuelt skal legges inn i en felles nasjonal database. Her bør det utvikles kriterier for kvalitet.

Når det gjelder merittering for studentene blir det i innspillet fra InterMedia og Pedagogisk forskningsinstitutt pekt på at det verken er ønskelig eller realistisk at et krav om utvikling av digitale læringsressurser skal gjøres obligatorisk. Både Universitetets senter for informasjonsteknologi og InterMedia/Pedagogisk forskningsinstitutt fremholder dette, mens Referansegruppen for fleksibel læring er mer positiv til å gjøre dette obligatorisk (se vedlegg). Derimot bør studentene som gjennomfører slikt utviklingsarbeid med kvalitativt gode resultater få meritt for dette.

Dette krever nytenkning i mange fagmiljøer og et planmessig arbeid for å endre kulturer for læring og undervisning. Hvordan arbeid med utvikling av digitale læringsressurser kan innpasses i korte moduler for undervisning i den nye programstrukturen er imidlertid et åpent spørsmål og må vurderes videre.

Utvikling av strategisk plan

UiO vil spesielt gi støtte til strategiens tiltak 3.2: at institusjonene skal innarbeide bruk av digitale læringsressurser i sine strategiske planer. UiO vil likevel hevde at det bør være opp til de enkelte institusjoner hvordan slike strategier forankres. Det er også nødvendig å peke på de utfordringer og oppgaver en slik satsning fører med seg. Innspillet fra InterMedia og Pedagogisk forskningsinstitutt ved Det Utdanningsvitenskapelige fakultet presenterer i denne forbindelse en viktig oversikt over hva den

enkelte institusjon og enhet bør tenke gjennom. Konsekvenser for eksamen og rettigheter i utvikling og bruk av digitale læringsressurser fremholder UiO her som spesielt viktige punkter.

UiO vil presisere at en slik strategi for digitale læringsressurser vil være kostnadskrevende og at ressurser må øremerkes for å sikre at strategien kan gjennomføres i praksis.

Med hilsen

Inger Stray Lien
Konst. Universitetsdirektør

Monica Bakken
Avdelingsdirektør

7 vedlegg:

Høringsinnspillene fra enhetene ved UiO

Kopi til:

Rektor
Universitetsstyret
Fakulteter
Sentre
Museer
USIT
Universitetsbiblioteket
Referansegruppen for fleksibel læring
Studieavdelingen
Organisasjons- og personalavdelingen
Forskningsavdelingen

UNIVERSITETET I OSLO
DET UTDANNINGSVITENSKAPELIGE FAKULTET

NOTAT

Til: Universitetsdirektøren

Fra: Fakultetsdirektøren

Kopi: dekanat

Saksbehandler: Solveig Løland

Emne: Høring

Dato: 22.02.05

Saksnr.: 05/1646

Sakseier:

Det utdanningsvitenskapelige fakultet

Fakultetssekretariatet

Postboks 1161, Blindern

0318 Oslo

Telefon: 22 85 82 76

Telefaks: 22 85 82 41

www.uv.uio.no

HØRING -
STRATEGIER FOR DIGITALE LÆRINGSRESSURSER FOR GRUNNOPP-
LÆRINGEN, UNIVERSITETS- OG HØYSKOLESEKTOREN OG VOKSNES
LÆRING

Det vises til brev av 18. januar 2005 fra Universitetsdirektøren med vedlagt kopi av brev fra Det kongelige utdannings- og forskningsdepartement datert 6. januar 2005 om ovennevnte.

Det er utarbeidet tre forslag til strategier for digitale læringsressurser for henholdsvis grunnopplæringen, universitets- og høyskolesektoren og voksnes læring. Høringssaken ble oversendt fakultetets enheter for uttalelse.

Fakultetet oversender med dette uttalelsene utarbeidet ved henholdsvis enhetene InterMedia og Pedagogisk forskningsinstitutt (fellesuttalelse) og *Institutt for spesialpedagogikk*.

Fakultetet har ingen ytterligere kommentarer utover det som fremkommer i uttalelsene.

Bente E. Hagtvet
dekan

Bjørnar Sarnes
fakultetsdirektør

**Institutt for spesialpedagogikk
Universitet i Oslo
Boks 1140 Blindern
0318 Oslo**

Oslo 15.02.05

Strategier for digitale læringsressurser for grunnopplæringen, universitets- og høyskolesektoren og voksnes læring.

Viser til høringsbrev sendt ut 6. januar 2005, og takker for muligheten til at Institutt for spesialpedagogikk blir hørt i denne sammenhengen.

Vårt institutt er opptatt av at vi i Norge får større tilgang digitale læringsressurser og at utviklingen av slike ressurser blir styrket gjennom foreslåtte tiltak. Institutt for spesialpedagogikk er positiv til det som fremsettes i disse utkastene til strategier for digitale læringsressurser. Man må imidlertid presiseres at ressursene skal gjøres tilgjengelig for alle, også funksjonshemmede. Vi må her peke på noen ting som ikke kommer godt nok fram av utkastene.

1. Digitale læringsressurser må inneholde komponenter som gjør dem tilgjengelige for funksjonshemmede. Dette kan gjelde syntetisk talestøtte, leseverktøy og teknisk utstyr for tilpasning. Disse komponenter må gjøres fritt tilgjengelig for alle. Eksempel: Telenor utviklet i tidsrommet 2000-2003 en talesyntese (Telenor Talsmann). Denne var i den perioden tilgjengelig for alle brukere. Den er nå overlatt andre og er ikke lenger allment tilgjengelig. Denne talesyntesen bør være frikjøpt for alminnelig bruk. Slik syntetisk tale er i dag gratis tilgjengelig på mange andre europeiske språk i dag.
2. Man kan ikke forvente at digitale læringsressurser for funksjonshemmede noen gang vil bli selvfinansierende. Hvis slike ressurser skal eksistere i et lengre tidsperspektiv, så må man avsette midler til kontinuerlig vedlikehold av ressursene.
Eksempel: I tidsrommet 1985-1995 ble det i Norge utviklet mange dataprogrammer til bruk i undervisning av funksjonshemmede. Svært mange av disse programmene kan ikke lenger brukes fordi dagens operativsystemer ikke støtter disse programmene. Samtidig har det ikke blitt utviklet nye programmer til erstatning for programmene som ikke lenger kan brukes. En relativ beskjeden støtte til utviklerne av disse programmene kunne gjort dem fortsatt tilgjengelige. Svært mange lærere i norsk skole har henvendt seg til Institutt for spesialpedagogikk med forespørsel om bruk av disse programmene.

Strategi for digitale læringsressurser i høgre utdanning 2005 – 2008

Høringskommentar

Forslaget fra Norgesuniversitetets arbeidsgruppe er et godt utgangspunkt for en satsing på digitale læringsressurser i 2005 – 2008. Tiltakslisten dekker et bredt spekter av de utfordringer som sektoren står overfor i årene fremover, samtidig som vi mener det er behov for en mer grunnleggende vurdering av forutsetningene for å kunne realisere visjoner og tiltak på området. Vår uttalelse må sees i lys av dette behovet og et ønske om å skape større klarhet i hva en bør satse på.

Når det gjelder scenarietenkningen som arbeidsgruppen viser på side 9-10 oppfatter vi dette som interessant innspill i arbeidet med å konkretisere tiltak på området. Det er imidlertid nødvendig å utvikle flere slike scenarier dersom denne type tenkning skal ha verdi for satsingen på feltet.

Tiltaksområder

De fem store tiltaksområdene gir hjelp til å se hva en bør satse på for ulike målgrupper og institusjonsnivå. Områdene bør imidlertid omgrupperes for å skape bedre klarhet i ansvarsforhold. Vi foreslår at tiltaksområde tre om læresteder flyttes frem som første punkt i listen, deretter følger studenter og lærere, og deretter nasjonale og internasjonale tiltak.

Begrepsbruk

Arbeidsgruppen anvender begrepet *digitale læringsressurser* på ulike måter i innstillingen, noe som kan skape uklarhet i oppgaver og forpliktelser på området. Det virker dessuten for innsnevrende å bare anvende begrepet på to ressurskategorier (fagdidaktiske og digitale kunnskapskilder/biblioteksressurser) (s.6). Vi foreslår å bruke samme definisjon som anvendes av arbeidsgruppen som har kommet med forslag til tiltak for grunnopplæringen (s.2 i denne innstillingen). Definisjonen er hentet fra Program for digital kompetanse (s.23):

Med digitale læringsressurser menes pedagogiske redskaper som kan brukes til læringsformål og som utnytter IKT for å fremme læring via produkter, tjenester og prosesser.

Men vi ser gjerne at formuleringen *pedagogiske redskaper* utvides til også å omfatte *faglige og pedagogiske redskaper*. Dette for å understreke at digitale læringsressurser bør ha en grunnleggende faglig forankring. Dette er nødvendig for å inkludere tunge akademiske faginstitutioner og vitenskaplige ansatte til å engasjere seg på området.

Tiltaksområde 1: Læresteder (tidligere område 3)

Det ville vært ønskelig å få komplettert situasjonsanalysen i høgre utdanning med utgangspunkt i en grunnleggende vurdering av hvilke verdier, tradisjoner og strukturerer som preger disse utdanningene. Dette ville skapt et bilde av mangfoldighet når det gjelder behov, forutsetninger og bruk av digitale læringsressurser, foruten et mer differensiert bilde av nødvendige tiltak.

En aktiv utnyttelse av digitale læringsressurser på ulike nivå i utdanningsinstitusjonen er en krevende operasjon for mange ledd i organisasjonen. Det er derfor viktig som det er foreslått i innstillingens tiltak 3.2 at *hver institusjon lager en strategisk plan* for utvikling og bruk av

ressursene. Vi støtter dette forslaget. Men der er samtidig nødvendig å peke på de utfordringer og oppgaver som denne satsingen fører med seg. Følgende liste gir et innblikk i hva den enkelte institusjon og enhet bør gjennomtenke, for eksempel:

- utvikling av teknologiske infrastrukturer
- utvikling av støttetjenester for studenter og lærere
- nyorganisering av informasjonstjenester for studentene i det enkelte utdanningsprogram/fag/kurstilbud
- konsekvenser for organisering av undervisning og veiledning
- konsekvenser for eksamen
- tilgang og bruk av digitale læringsressurser innenfor/utenfor etablerte læringsplattformer (LMS)
- rettigheter i utvikling og bruk av digitale læringsressurser
- utvikling av lokalt produserte læringsressurser
- databaser for gjenfinning og gjenbruk av digitale læringsressurser

Når det gjelder *økonomiske tiltak* (3.1 i innstillingen) må det forutsettes at det avsettes utviklings- og driftsmidler på den enkelte institusjon til omstilling med bruk av digitale læringsressurser. Dette punktet i innstillingen må deles i to, et som omhandler institusjonens bruk av egne økonomiske ressurser, og et som omhandler det nasjonale ansvaret. Denne siste delen må omtales under tiltaksområde fire.

Vi er skeptiske til forslaget om å etablere en nasjonal læringsportal og binde opp store ressurser til slikt arbeid. Arbeidet kan sikres gjennom samarbeidsavtaler mellom institusjoner.

Punkt 3.3 i innstillingen omhandler *delingskultur* rundt digitale læringsressurser, men sammenblander ulike oppgavetyper på feltet. Det må gjøres en grenseoppgang mellom eksamensarbeider og offentlig/lokalt tilgjengelige læringsressurser. Eksamensarbeider bør normalt ikke inngå i slike databaser ev. med unntak av Masteravhandlinger (og tilsvarende). Slike arbeider er dessuten underlagt anonymitetskrav som en ikke bør komme i konflikt med. Spørsmål om deling av ressurser må inngå i institusjonens strategiske plan. Under dette punktet må den enkelte institusjon gjennomtenke/utvikle planer og avtaler for:

- deling av ressurser lokalt ved den enkelte institusjon innenfor avtalte rammer med forfattere/produsenter
- deling av ressurser innenfor forsknings- og utviklingsnettverk som institusjonen/lærere deltar i
- deling av ressurser i åpne databaser med avklarte rettigheter

Tiltaksområde 2: Studenter (tidligere område 1)

Her er det foreslått tre tiltak. Vi foreslår at første tiltak knytter seg til *kompetanseutvikling for studenter i bruk av digitale læringsressurser* (punkt 1.3 innstillingen flyttes frem som 1.1). Dette tiltaket må være en naturlig del av institusjonens strategiplan, men må tydeliggjøres som tilbud for studentene. Vi er ikke enig at dette kompetansearbeidet er tilstrekkelig dekket av begrepet *informasjonskompetanse*.

Arbeidsgruppen foreslår at studentene får en langt mer aktiv rolle i *utvikling av digitale læringsressurser i sine studier*. Vi slutter oss til et slikt punkt som 2.2. men mener at det

verken er ønskelig eller realistisk at et krav om *utvikling* av digitale læringsressurser skal gjøres obligatorisk. Derimot bør studenter som gjennomfører slikt utviklingsarbeid med kvalitativt gode resultater få meritt for dette. Dette krever imidlertid nytenkning i mange fagmiljøer og et planmessig arbeid for å endre kulturer for læring og undervisning. Hvordan dette forslaget kan innpasses i korte moduler for undervisning i den nye programstrukturen er imidlertid et åpent spørsmål og må vurderes videre. Skal studentenes arbeid på dette området vinne frem må det trolig koples til nye eksamensformer, som for eksempel mappevurdering, der studentenes oppgaver i løpet av studiet blir vurdert.

Det siste tiltaket under nytt punkt 2 bør etter vår oppfatning knyttes til eksamen. Vi støtter arbeidsgruppens forslag om å utvikle modeller for *mappevurdering og digitale mapper*. Utfordringen her knytter seg først og fremst til å lage gode strukturer innenfor det enkelte studium. Dernest kan det vurderes å lage digitale mapper som studentene bruker i et yrkesløp eller for sin profesjonelle utvikling, for eksempel som en form for digital CV. Et systematisk arbeid på disse områdene kan løfte verdien av egenproduserte læringsressurser, jfr. punkt 1.2.

Tiltaksområde 3: Faglig tilsatte (tidligere område 2)

Vi foreslår at tiltak 2.2 i innstillingen flyttes opp som første tiltak inkludert støttetjenester og dernest et punkt om meritterende uttelling for arbeid med digitale læringsressurser.

Den enkelte institusjon har et ansvar for å *ivareta og støtte ansatte i kompetansearbeidet med digitale læringsressurser*, jfr. det foreslåtte tiltaksområde 1 (tidligere 3). Punktet må omhandle:

- intern opplæring av alle ansatte i bruk av digitale ressurser, inkludert læringsressurser
- kurs i universitets- og høyskolepedagogikk som inkluderer faglig og pedagogisk arbeid med digitale læringsressurser
- stimulerings tiltak og støttetjenester for faglig tilsatte med å vedlikeholde og videreutvikle undervisnings- og læringsformer med bruk av digitale læringsressurser

Punktet om *meritt i arbeid med digitale læringsressurser* er viktig for å stimulere utviklingen, og det må lages kriterier for dette.

Tiltaksområde 4: Nasjonalt nivå

Dette tiltaksområdet er omfattende med i alt ni underpunkter. Det må vurderes om oppgaver under dette punkt kan overføres til institusjonsnivået, i alle fall ligger flere av oppgavene i skjæringsfeltet mellom et nasjonalt nivå og institusjonsnivå.

Punkt 4.1 Vi slutter oss til at arbeid med utvikling av digitale læringsressurser må ha uttelling i finansieringsordningen. Hvordan dette skal vektas i forhold til undervisning, formidling og forskning må vurderes nærmere. Etter vår mening er det neppe hensiktsmessig at utvikling av digitale læringsressurser etableres som en fjerde hovedkategori men må eventuelt inkluderes på en mindre dominerende måte under et eller flere av de tre nåværende områdene.

Punkt 4.2 Gjenbruk av læringsressurser må være en prioritert oppgave. Modeller og systemer for dette må gjennomtenkes i forhold til infrastrukturer, rettigheter og produktkvalitet.

Forslaget om å avsette 50 millioner til dette arbeidet virker urealistisk. Det er nødvendig å vurdere kostnadene under dette punktet innenfor en mer helhetlig ramme.

Punkt 4.3 Vi støtter forslaget om merking og gjenfinning av ressurser. Det er behov for gode standarder på området. Men utviklingen på dette feltet kan ikke styres av ønsket om gjenbruk for enhver pris – feltet må underlegges krav til kildekritikk.

Punkt 4.4 Dette punktet kan oppfattes som læringsplattformer er en digital læringsressurs i seg selv. Plattformene er i utgangspunktet tomme skall som må fylles med ressurser. Vi deler arbeidsgruppens ønske om at det utvikles standarder som gjør det lett å kunne dele læringsressurser på tvers av plattformer og andre typer læringsteknologier.

Punkt 4.5 Vi støtter forslaget om å etablere prosjekter som kan utforske og utvikle læringsressurser som kan brukes i samarbeid mellom flere utdanningsinstitusjoner.

Punkt 4.6 Ordet *digitale kunnskapskilder* er forvirrende. Det er imidlertid nødvendig å avklare økonomiske og juridiske sider ved bruk av digitale læringsressurser som er laget for distribusjon og deling.

Punkt 4.7 Dette punktet virker uklart. Vi setter imidlertid et spørsmålsteget ved om det er behov for tunge fellesorgan med forvaltningsansvar for digitale læringsressurser.

Punkt 4.8 Vi ser ikke behov for brukerundersøkelser på dette feltet. Innsatsen må prioriteres mot den enkelte institusjon og krav til strategisk planlegging.

Punkt 4.9 Vi støtter forslaget om å ivareta norskspråklige produksjoner.

Tiltaksområde 5. Internasjonalt nivå

Vi støtter forslaget under punkt 5.1.

Høringsuttalelsen er utarbeidet av Trond Eiliv Hauge (InterMedia), Bjørn Skaar (InterMedia), Eevy Beck (PFI) og Gunnar Handal (PFI)

Til: Universitetsdirektøren

Fra: MN-Fakultetet

Kopi:

Saksbehandler: Hilde Langballe, 56343

Emne: Høring-Strategi for digitale

Dato: 19.02.05

Saksnr.: 05/1646-1

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Fakultetsadministrasjonen

Postboks 1032 Blindern

N-0315 Oslo

Telefon: +47 22 85 84 79

Telefaks: +47 22 85 63 39

<http://www.matnat.uio.no>

Sakseier: SFA

Høringsuttalelse til Strategi for digitale læringsressurser i universitets- og høyskolesektoren

MN-fakultetet har mottatt høringsbrevet fra UFD av 6.1.2005 og ønsker å komme med innspill til Strategien for digitale læringsressurser i universitets- og høyskolesektoren.

Dokumentet gir først en beskrivelse av dagens situasjon med noen historiske tilbakeblikk. Deretter presenteres et ambisiøst bilde av en ønsket situasjon i 2008 og dokumentet avsluttes med en liste over tiltaksforslag.

MN-fakultetet representerer et bredt spekter av fag med store variasjoner mellom fagenes egenart. På den ene siden har vi laboratoriefag og feltbaserte fag som kjemi, biologi, molekylærbiologi og geofag. På den andre siden står analyse- og beregningsfag som matematikk, fysikk og informatikk. Denne variasjonen kommer også til uttrykk i fagenes ulike forhold til bruk av datamaskiner og IKT. I noen fagmiljøer kan det være et mål å få alle lærere til å ta i bruk classfronter og skape en helhetlig bruk av læringsplattformen i studieprogrammene. For andre fagmiljøer på MN-fakultetet er datamaskinen et redskap til å analysere og forstå naturlige prosesser. Datamaskinen er blitt en helt grunnleggende del av faget og kommer inn på et tidlig punkt i undervisningen.

Fakultetet ser behov for å skape en helhetlig strategi for bruk av IKT i undervisningen knyttet til kommunikasjon, informasjon og pedagogisk praksis. For å sikre gjennomføring av tiltakene i en slik strategi, må det også utarbeides IKT-strategier på de enkelte enhetene. Det vil bidra til at det settes fokus på å integrere IKT i undervisningen og at det settes av midler til opplæring og frikjøp av lærere slik at de kan utvikle digitale læringsressurser. Slike tiltak er nødvendige om man ønsker at IKT skal være en naturlig, integrert del av all undervisning ved UiO og at ikke bare IKT-ildsjelene, men hele lærerstaben forholder seg til digitale verktøy på samme måte som til tavle og kritt.

Strategidokumentet omhandler bruk av digitale læringsressurser i undervisningen og definerer dette som IKT-verktøy som er utviklet for en pedagogisk kontekst som fremmer læring. Dette er selvsagt viktig, men sett fra vårt ståsted mangler følgende perspektiv: Hvordan påvirker datamaskinen fagene?- Ikke bare som et hjelpemiddel til kommunikasjon og presentasjon av informasjon, men som et så grunnleggende verktøy at fagene selv forandres. Forskning i mange fag, for eksempel matematikk, benytter i dag datamaskinen på en slik grunnleggende måte, men dette har i liten grad blitt synliggjort i vår undervisning, særlig på bachelornivå. Vi mener at dette perspektivet bør inkluderes i begrepet digitale læringsressurser, og at strategien tilpasses etter dette.

UNIVERSITETET I OSLO

DET MATEMATISK-NATURVITENSKAPELIGE FAKULTET

Det største hinderet for at moderne teknologi kan utnyttes bedre både faglig og pedagogisk på våre universiteter, er sannsynligvis mangel på kunnskap om de potensielle mulighetene som ligger i teknologien. Vi tror derfor et viktig tiltak er å etablere økonomiske og andre relevante insentiver som oppmuntrer til å ta i bruk og ikke minst videreutvikle moderne teknologi i egen forskning og undervisning.

Dokumentet gir stort sett inntrykk av at vi skal være brukere av eksisterende teknologi og bør oppmuntres til å utnytte den mer og mer, mens vi savner et perspektiv der vi selv skal være med å utvikle teknologien og finne nye anvendelser for den. Dette bør være en av våre ambisjoner som akademikere.

Med vennlig hilsen

Annik M. Myhre
Studiedekan

Hilde Langballe
Førstekonsulent

Til: UNIVETT

Universitetets senter for informasjonsteknologi

Fra: USIT

Postboks 1059, Blindern
0316 Oslo

Kopi:

Telefon: 22852470

Saksbehandler: Jon Lanestedt

Telefaks: 22852730

Web-adr.: <http://www.usit.uio.no/>

Emne:

Dato: 18. februar 2005

Saksnr.: 05/1646-1

Sakseier: SFA

Strategi for digitale læringsressurser i høgre utdanning 2005-2008 - Høring

Det vises til *Forslag frå Noregsuniversitetets arbeidsgruppe: Strategi for digitale læringsressursar i høgre utdanning 2005-2008* (http://odin.dep.no/filarkiv/233916/Strategi_DLR_UH.pdf) og til UFDs høringsnotat *Høring – Strategi for digitale læringsressurser for grunnopplæringen, universitets- og høgskolesektoren og voksnes læring* (<http://odin.dep.no/filarkiv/233914/>). USIT velger å kun kommentere den av de tre strategiene som angår høyere utdanning.

Generelle kommentarer

- I utgangspunktet ønsker vi å understreke to forhold:
  1. Strategiforslagets tema er særdeles viktig, og det er prisverdig at det søkes utviklet en strategi for området.
  2. I forhold til temaets viktighet har arbeidsgruppen fått lite gunstige vilkår å arbeide under både med henblikk på tidsramme og sammensetning. Vi ser klart at arbeidet må leses på bakgrunn av dette. Samtidig ser vi at dette rammer presisjonsnivå i resonnement og tiltak.
- I bestillingen til arbeidsgruppen inngår iflg. høringsbrevet (s. 2) at dokumentet skal ta hensyn til føringer og prinsipper i Kvalitetsreformen (St. meld. nr. 27). Dette innebærer etter vårt syn at gruppen skal ta utgangspunkt i reformens pedagogiske mål om bl.a. studentaktive læringsformer, forbedret studentoppfølging og vurderingsformer som fremmer læring, og gjøre rede for hvordan sakskomplekset i strategien er ment å fremme disse. Gruppen sier at de har lagt vekt på at strategiene skal være forankret i Kvalitetsreformen, men utdyper ikke *hvilke ledd* i reformen den er forankret i, og *hvordan* koblingen gjøres, utover at digitale læringsressurser skal integreres i undervisningen. *Hvorfor*, med hvilken *pedagogisk hensikt*, og *til hva* sies lite eksplisitt om.
- Definisjonen av "digital læringsressurs". Arbeidsgruppen slutter seg til definisjonen som Arbeidsgruppen for digitale læringsressurser brukte i sin utredning i 2004:

"Med digitale læringsressurser forstår vi ressurser som oppfyller begge disse kravene:

- *de utnytter IKT for å fremme læring*
- *de er utviklet og/eller tilrettelagt for en pedagogisk kontekst.*

Dette innebærer at (...)ressursene (...) omfatter

- *Digitale ressurser som er utviklet for et læringsformål eller kompetansehevingstiltak.*
- *Digitale ressurser som ikke er utviklet for slike formål i utgangspunktet, men som i ettertid tilrettelegges og presenteres for slike formål f. eks. vha metadata som knytter ressursen til*

f. eks. fag, nivå, læreplaner og kompetansehevingstiltak (jfr. Læringsressurser på Utdanning.no)”.

Vi mener den svært vide definisjonen er problematisk i strategiens kontekst og format. Slik den står uformidlet er den for omfattende til at tiltakene kan bli uttømmende. Enten bør den innsnevres i retning av ”læringsobjekter”, som kan gis en mer formell definisjonsmessig avgrensning, eller det bør formuleres flere tiltak. Det blir også uklart hvor grensen går mellom på den ene siden læringsressurser i betydningen medieobjekter (dokumenter i vid forstand; alt fra tekster til multimediepublikasjoner og spill) og programsystemer (som for eksempel et LMS) som man kan benytte i en læringssituasjon.

- Strategien er på flere steder svak i å belegge påstander, og bruker ikke kilder. I beskrivelsen av dagens situasjon sies det (s. 4) at det ikke er bedrevet noe research i forkant, men at en gir uttrykk for gruppens oppfatning. Da bør en være noe mer forsiktig. Et par eksempler på ubelagte synspunkter vi etterlyser empiri eller analyse for:
  - Det pekes på en antatt teknosentrisme (s. 6) som går ut på at det har vært for liten kobling mellom teknologi og pedagogikk ved institusjonene. Dette blir et for generelt utsagn, som gjenstår å kvalifisere videre. Hvis man ser på en rekke satsninger innen U&H-sektoren inkludert lærerutdanningen, er det flere steder på det operative nivå stort fokus på koblingen mellom teknologi og pedagogikk. Snarere enn et fravær av dette perspektiv dreier dette seg om et nivå- og ledelsesproblem, hvor teknologi og pedagogikk ikke gis de nødvendige stabile institusjonelle rammebetingelser for å spille på lag i utviklingen av institusjonenes primærvirksomhet. Videre er det ikke sikkert at fraværet av støtteenheter som kan produsere digitalt innhold er et dårlig tegn; oppgaven til slike enheter ville fort bli bunnløs og sluke uendelige ressurser, vs. å bygge opp kompetanse i fagmiljøene slik at fagpersonell kan utvikle digital mediekompetanse som ledd i sin ordinære virksomhet, støttet av gode verktøy og infrastruktur.
  - Det gis uttrykk for at ”det synes som om strategiar på overordna nivå har liten effekt på aktivitet” (s. 7). Dette er ikke underbygget. Vår egen institusjon, UiO, er eksempel på at de midler som følger med en strategi (her: strategi for fleksibel læring) i stedet genererer stor aktivitet i fagmiljøene.
- Kultur for deling: Dette er et viktig fokus, men har fått for lite plass og dybden i utredningen er utfredstillende:
  - Kultur for deling-tiltak bør inn under flere nivåer enn lærested, og må inn både på nasjonalt nivå og hos faglærer. Disse tiltakene strekker seg fra klare retningslinjer fra nasjonalt hold (her: UFD), nasjonal infrastruktur for å forvalte digitale ressurser, klare retningslinjer fra lærestedet, samt tiltak for holdningsendring hos fagpersonalet. Igjen er det i stor grad et ledelsesproblem.
  - Det oppstår en selvmotsigelse i det man argumenterer for ”kultur for deling” på den ene siden og i beskrivelsen av 2008 om ”Betaltbare læringsobjekt produsert av institusjonane sjølve”.
- Teknologi: Ikke minst er teknologiaspektet nesten helt fraværende; en realistisk tilnærming til en delingskultur forutsetter at det foreligger nasjonal og institusjonell infrastruktur for innholdsproduksjon, autentisering / autorisasjon, gjenfinning, innholdsdeling, og forvaltning, alt sammen i henhold til internasjonalt anerkjente standarder for innholdsbeskrivelse og –utveksling.

Kommentarer til tiltak

Tiltaksområde 1: studenten:

▪ 1.1 Meritt

- Det er i prinsippet to gode idéer at poolen av læringsressurser skal vokse gjennom det arbeid studenter og lærere ordinært bedriver, og at produksjon av læringsressurser skal være meritterende på linje med andre arbeidsresultater. Det er et godt pedagogisk prinsipp at læring skjer gjennom arbeid og produksjon av et resultat, en leveranse (presentasjon, rapport, modell, video, el.l.). Men slike sluttresultat må og bør kunne bære preg av læringsprosessen, og er på ingen måte et ferdig produkt. Det beste av studentarbeider kan sikkert være råstoff til videreutvikling av læringsressurser av mer generell interesse og av en viss varighet. Derfra til å gjøre det obligatorisk at studenter i alle studium og alle nivåer skal produsere læringsressurser, uavhengig av kvalitetskontroll, synes som en noe uferdig ide. Det sies at ferdig utviklede læringsressurser skal inngå i en nasjonal, søkbar database. Hvem skal utvikle dem ferdig? Hvem skal forestå eller være systemeier for databasen? Hvilke tjenester skal den tilby?

▪ 1.2 Digitale mapper

- Her skilles ikke mellom på den ene siden digital mappevurdering som undervisnings- og læringsmetode, og på den annen side mapper som transportmedium for kompetansedokumentasjon ifht. arbeidslivet mm. Det forklares ikke hvorfor hver av disse typene skulle frembringe læringsressurser (som det påstås) på noe interessant vis, med mindre man med "digital læringsressurs" inkluderer ethvert dokument bare det er digitalt (som man gjør, og som derfor blir et uinteressant begrep).

▪ 1.3 Kompetanse

- IT øker ikke tilgangen på "kunnskap" som studentet skal "ta stilling til". IT øker tilgangen på informasjon som studenten må kritisk bearbeide for at det skal bli til kunnskap. Dette krever kildekritisk kompetanse.
- Det holder ikke med "informasjonskompetanse", som er et bibliotekfaglig uttrykk ifht. å søke ut og finne relevant informasjon, men studentene må, hvis de skal produsere digitale ressurser slik de sies å skulle, også utvikle beherskelse av verktøy og teknikker for manipulering av ulike medietyper. Dette må det tiltak til for.

Tiltaksområde 2: faglig ansatt:

▪ 2.1 Meritt

- Det bør i retningslinjene for departementets fordeling av midler til institusjonene på grunnlag av forskning og formidling sikres at forskningspublisering og formidlingsvirksomhet i digital form gis samme økonomiske uttelling som tilsvarende i papirformat. I en periode, for å få opp en kritisk masse for gjenbruk i læringsammenheng, kunne det gis ekstra vekting.

▪ 2.2 Kompetanse

- Faglig tilsatte bør i tillegg til bruk av IT og produksjon av digitale læringsressurser som en del av universitetspedagogikkurs tilbys og avkreves gjennomføring av en minimums opplæring i digital kompetanse, generell IT, IT-verktøy, og "new media literacy", kanskje som et obligatorisk "datakort" for vitenskapelig ansatt på linje med de obligatoriske kursene i universitetspedagogikk. Uten en generell fortrolighet med IT på avansert brukernivå vil faglig ansatte ha problemer med å se hvordan IT og IT-baserte læringsressurser kan tenkes inn i pedagogisk utviklingsarbeid og nye studietilbud.

Tiltaksområde 3: lærested:

▪ 3.2 Strategi for utvikling og bruk av digitale læringsressurser

- Her anbefales at institusjonene må innarbeide bruk av digitale læringsressurser i sine strategiske planer både på institusjons- og avdelingsnivå. Dette motsier det tidligere utsagnet om at "det synes som om strategiar på overordna nivå har liten effekt på aktivitet" (s. 7).
- Det er et sentralt spørsmål hvilken rolle universitetsbibliotekene og de øvrige institusjonenes biblioteker skal ha i sammenheng med forvaltning av digitale læringsressurser. Tradisjonelt har disse ansvar for å bygge opp samlinger av materiale som er formelt publisert, dvs. som har gått gjennom et formelt godkjennelsesapparat i forlag eller på annen måte. Det er to utfordringer knyttet til herværende problematikk hvis bibliotekene skal ha en ledende rolle i sammenhengen.
  - For det første vil deling og gjenbruk av læringsressurser forutsette at læringsressurser modulariseres eller struktureres på en slik måte at også kun utvalgte deler kan gjenbrukes. Gjenbruksverdien vil således ofte være på et nivå lavere enn det komplette digitale verk / publikasjon / dokument. Et flermedialt digitalt verk / publikasjon / dokument vil typisk være et aggregert hele av slike elementer. Slike elementer vil faktisk ofte være nyttigere å gjenbruke i andre kontekster enn hele verk, som ofte blir svært kontekstspesifikke. Dette betyr at et forvaltningsregime må være et regime også ifht. elementer som ikke utgjør komplette verk, og som heller ikke er formelt publisert. Dette er en ny rolle for de akademiske bibliotek, i tillegg til at det krever tekniske løsninger for strukturering og forvaltning av ressurser.
  - For det andre vil det ikke være tale om fysisk å samle endelige utgaver av verk / publikasjoner / dokument, men i stedet å gi aksess til kilder som fysisk ligger andre steder, og som prinsipielt er dynamiske og kan endres over tid. Også dette byr på utfordringer for biblioteket.

▪ 3.3 Delingskultur

- Det er et spennende grep å fokusere på delingskultur. Men:
  - Det viktige her er utvikling av regelverk, avtaleverk og kontraktformer mellom institusjonene og de ansatte, men dette adresseres ikke.
  - Det mangler tiltak knyttet til institusjonell og nasjonal infrastruktur for innholdsproduksjon, autentisering / autorisasjon, gjenfinning, innholdsdeling, og forvaltning.

Universitetsbiblioteket i Oslo

Bibliotekdirektøren

Dato: 11.2.05

Sak :

Strategier for digitale læringsressurser i universitets- og høyskolesektoren . Kommentarer til høringsnotat av 06.01.05 fra UFD

Jeg viser til brev av 18. januar 2005 fra Ida Skard Heier. Hermed følger kommentarer fra Universitetsbiblioteket til forslaget til strategi. Strategien finnes her:

http://www.odin.no/ufd/norsk/dok/hoering/paa_hoering/045071-080010/dok-bn.html

Vi er enige i at utfordringen ligger i å synliggjøre de digitale kunnskapsressursene, gjøre dem mer tilgjengelige og at dette, sammen med bedre integrasjon i det pedagogiske arbeidet, kan øke kvaliteten på undervisningen.

Vi kjenner oss godt igjen i situasjonsbeskrivelsen og er enige i det som særlig kjennetegner UH-sektoren. Spesielt vil vi understreke punktet om at satsing på bruk av IKT i undervisningssammenheng ikke meriterer i faglig sammenheng – hvilket det burde gjøre, og punktet om en kopling mellom de digitale kunnskapsressurser og de pedagogiske ressursene. Ikke minst har kvalitetsreformen bidratt til at dette er mer og mer nødvendig.

Vår uttalelse tar utgangspunkt i gruppas inndeling av digitale læringsressurser i to kategorier; fagdidaktiske og digitale kunnskapskilder/bibliotekressurser, og vi vil særlig kommentere den siste kategorien.

Ad Digitale kunnskapskilder/bibliotekressurser

Grappa peker på at det i dag ikke finnes en samordna tilgang til alle elektroniske kunnskapskilder som er tilgjengelige i universitets- og høyskolesektoren. Det er riktig men det er i ferd med å endre seg. De fire universitetsbibliotekene er gått sammen om å anskaffe en bibliotekportal som gjøre det mulig å gi en samordnet tilgang til de kildene de har. BIBSYS arbeider også med å anskaffe en portalløsning for høyskolebibliotekene som vil gi samordnet tilgang til deres ressurser. Også Norsk digitalt bibliotek, som er et prosjekt under ABM-utvikling arbeider med dette.

Grappa peker videre på at lærestedene har starta etablering av åpne institusjonelle arkiver. Slike er nå på plass ved de fire universitetene og flere høyskoler. Det foreligger planer om å utvikle et grensesnitt for samsøk i de norske arkivene. Dette vil lette tilgangen til institusjonenes egenproduserte ressurser. Det er viktig å støtte tiltak for bedre samordning og samsøk på dette feltet. De fire universitetsbibliotekene søker om midler til å utvikle samsøk fra ABM-utvikling i 2005.

Både portalene og de institusjonelle arkivene vil gjøre det lettere for universitets- og høyskolebibliotekene å synliggjøre institusjonenes digitale ressurser og lette bruken av dem.

Det er viktig å peke på at bibliotekene har en nøkkelrolle i å lagre, gjenfinne digitale ressurser. Denne rollen vil utgjøre fundamentet og infrastrukturen som er en forutsetning for den delingskultur gruppa etterstreber.

Kommentarer til de foreslåtte tiltak:

Tiltaksområde 1: studenter

1.3 Kompetanse

En viktig forutsetning for optimal bruk av digitale kunnskapskilder er nettopp at studentene lærer seg å innhente, bearbeide og bruke informasjon på en fornuftig måte. Vi mener at det ikke er nok at studentene skal få tilbud om opplæring i informasjonskompetanse. Opplæring i dette burde inngå i ethvert studieprogram, være obligatorisk og gi uttelling i form av studiepoeng.

Tiltaksområde 2: faglig tilsatte

2.2 Kompetanse

Vi er enige i at kursene i universitets- og høyskolepedagogikk bør inkludere bruk av digitale læringsressurser i undervisningen.

2.3 Støttetjenester

Vi er enige i at departementet i sin styringsdialog med institusjonene må legge vekt på tilgangen til støttetjenester. Det må stilles krav til slike tjenester basert på kvalitetskriterier, det er ikke nok bare å fastslå at de skal være der.

Tiltaksområde 3: læresteder

3.1 Økonomiske insentiv.

Dette er et viktig punkt. Der er to utfordringer: Det ene er at de digitale arkivene ved institusjonene bør brukes for lagring og gjenfinning av de digitale læringsressursene. Dette vil muliggjøre en kultur for deling. Dernest må de faglig tilsette oppmuntres til å lagre ressursene som de produserer i arkivene. Dette kan best skje ved at produksjon og lagring av kvalitetssikret materiale må belønnes på samme måte som annen vitenskapelig publisering.

3.3 Delingskultur

Vi støtter sterkt prinsippet om fri og åpen tilgang til digitalt lagret materiale produsert ved institusjonen. Det forutsetter at institusjonene legger større vekt på utvikling og samordning av institusjonelle digitale arkiver. Vi viser til at UHR nylig har sendt brev, datert 25.01.05, til alle sine medlemsinstitusjoner der en oppmuntrer til etablering av digitale arkiver.

Tiltaksområde 4: nasjonalt nivå.

4.1 Økonomisk fordelingsnøkkel

Vi støtter at utvikling av tilgjengelige digitale læringsressurser må gi samme uttelling som annen formidlingsaktivitet.

4.3 Merking og gjenfinning

Det er bibliotekene som sikrer at det er mulig å navigere i og på tvers av digitale kunnskapskilder. Både metadata for registrering og gjenfinning, og teknologi for søking er en viktig oppgave for dagens bibliotek. Både Nasjonalbiblioteket og BIBSYS har viktige funksjoner i forhold til dette. Det er viktig å styrke bibliotekenes arbeid med å utvikle, drifte og kvalitetssikre gjenfinningssystemene.

4.6 Merverdiavgift

Vi støtter sterkt at digitale kunnskapskilder fritas for merverdiavgift. I dagens situasjon der en prøver å stimulere til økt bruk av IKT er det kontraproduktivt og uforståelig at digitale læringsressurser i digital form er momsbelagt mens de samme ressursene på papir ikke er det. Det bør være innholdet og ikke mediet som definerer hva som skal momsbelegges.

4.9 Norskspråklige læringsressurser

Mangelen på norske digitale kunnskapsressurser er et økende problem. Norge er grundig akterutseilt på dette området. For studenter er det en stor ubalanse i tilbudene de får i det at så mye utenlandsk stoff finnes tilgjengelig i digital form mens det norske ikke gjør det. Det umuliggjør en raskere og mer helhetlig overgang til digitale læringsformer. Nasjonalbiblioteket og prosjektet Norsk digitalt bibliotek bør settes i stand til å styrke sin innsats for å få fram mer digitalt norsk materiale. Forlagene bør gis insentiver til å publisere mer i digitalt format.

Til avslutning.

Vi er enig i at det er fare for at aktivitetene vil fortsette som spredte ukoordinerte tiltak dersom det ikke etableres insentivordninger. Men slike ordninger bør ikke bare gjelde de faglig ansatte. Det bør følges av tiltak for å utvikle digitale arkiver, sikre muligheter for samsøk og for øket produksjon av norsk digitalt materiale. I tillegg bør informasjonskompetanse inngå i så vel faglig ansatte som studenters utdanning.

PAGE

PAGE 1

Til: Universitetsdirektøren

Studie- og forskningsadministrativ avdeling

Seksjon for etter- og videreutdanning og

fjernundervisning, UNIVETT

Postboks 1072 Blindern

Telefon: 22 85 50 20

Telefaks: 22 84 41 26

E-post: univettpost@admin.uio.no

Nettadresse: www.admin.uio.no/sfa/univett/

Saksbehandler: Ida Skard Heier

Dato: 21.02.05 **Saknr.:** 05/1646-1 **Sakseier:**

Høringsuttalelse til Strategi for digitale læringsressurser i universitets- og høyskolesektoren

Seksjon for etter- og videreutdanning og fjernundervisning (UNIVETT) ønsker å komme med følgende kommentarer til strategiutkastet:

Livslang læring:

- Når det gjelder livslang læring og Kompetansereformen vil UNIVETT peke på at fremstillingen i strategien er noe "rosenrød". Kompetansereformen har hittil ikke gitt det "løftet" man hadde håpet på i forhold til livslang læring, selv om den kunne gi legitimitet og status til fleksibel IKT-støttet læring generelt.
- Spesielt vil vi trekke frem det positive ved at læring i et livslangt perspektiv og EVU-studentens behov er pekt på i strategien. Det er viktig at Kompetansereformen er med som et viktig grunnlagsdokument, da læringssynet som ligger til grunn for Kvalitetsreformen skal videreføres etter "endt" utdanning gjennom livslang, aktiv læring.
- Digitale mapper i et livslangt perspektiv: UNIVETT er opptatt av studiekvaliteten til etter- og videreutdanningsstudenter og fjernstudenter. Dermed blir det vesentlig å sikre at det finnes gode og tilgjengelige digitale læringsressurser også for disse studentgruppene. Personvern og sikkerhet i forbindelse med bruk av mappene blir viktig, samtidig som det bør være like muligheter for alle til å ta slike mapper i bruk.
- Obligatorisk utvikling av læringsressurser: Dette er en god intensjon, men må ikke gå på bekostning av faglig innsats. Etter- og videreutdanning kan ofte være lagt opp som kurs med kortere varighet, og man må da avveie i forhold til innhold og målgruppe i hvilken grad arbeid med digitale læringsressurser skal prioriteres. Det er viktig at man her både ser forskjellen på ordinære studieprogrammer og evu-tilbud, samtidig som man søker å sikre kvaliteten på evu-tilbudene i like stor grad som de ordinære studieprogrammene.
- Kvalitetssikring av digital læringsressurser: Det bør jobbes mer med utvikling av kriterier for kvalitetssikring av digitale læringsressurser som skal inngå i en nasjonal database. Norske utdanningsinstitusjoner bør i samarbeid med internasjonale utdanningsinstitusjoner bidra til utvikling av en kvalitetssikringsguide som kan brukes i denne forbindelse. Dette vil også kunne lette samarbeid med utdanningsinstitusjoner i utlandet på sikt.

Andre kommentarer:

- Universell utforming og fravær av barrierer for alle bør synliggjøres i strategien. Viktigheten av dette blir også påpekt av konsulenttjenesten for funksjonshemmede ved UiO. Vi støtter i denne

sammenheng opp om VOX' Strategi for digitale læringsressurser (...); tiltak nr 4; utvikling av plattformuavhengige læringsobjekter bør støtte krav til universell utforming.

Jennifer Akselsen
Fungerende seksjonssjef

Oslo 150205

Til UNIVETT v/ Ida Skard Heier
Postboks 1072 Blindern
0316 Oslo

Fra: Referansegruppen for Fleksibel læring / Teamleder, Fleksibel læring, UiO

Sak:

"Strategi for digitale læringsressurser for grunnopplæringen, universitets- og høyskolesektoren og voksnes læring". Høringsbrev datert 060105 fra UFD.

Det vises til brev datert 180105 fra Ida Skard Heier, UNIVETT. Referansegruppen og Teamleder for Fleksibel læring har gjennomgått ovennevnte strategi-notat, og har følgende kommentarer som deles inn i a) generelle kommentarer og b) kommentarer knyttet til de enkelte foreslåtte tiltak:

a) Generelle kommentarer:

- "Strategi for digitale læringsressurser i høyere utdanning" anses å være et bra dokument, som omhandler de viktigste faktorene som påvirker bruken av digitale læringsressurser i sektoren de nærmeste årene.

- Dokumentet kunne ha tjent på å være tydeligere i skillet mellom teknologi som nødvendig struktur, og pedagogisk bruk av teknologien i formidling av innholdet. Innholdet er det viktigste.

- Det er viktig å synliggjøre hva som allerede finnes (noe det allerede finnes løsninger for ved Universitetet i Oslo), slik at dette tilgjengeliggjøres f.eks. gjennom bibliotekenes portaler.

- Vedr. Teknologiske versus pedagogiske satsinger: Det er en betydelig aktivitet innen sektoren når det gjelder kobling mellom teknologi og pedagogikk. Det er imidlertid viktig å påpeke at en betydelig større satsing enn den vi ser i dag er nødvendig.

-Under omtalen av Lærings syn savnes det en tydelig forankring i Kvalitetsreformen, og den pedagogiske rolle digitale læringsressurser har i forhold til kvalitetsreformens pedagogiske mål om studentaktive læringsformer, oppfølging av studentenes arbeid og vurderingsformer som fremmer læring. Produksjon, forvaltning og gjenbruk av digitale læringsobjekter antas å fremme Kvalitetsreformen både på den enkelte lærendes så vel som på institusjonsnivå. Dette kunne med fordel vært utdypet i dokumentet.

-Arbeidet med universell utforming er viktig, og bør komme inn tidlig ved etablering av nye læringsressurser, slik at disse blir mest mulig tilgjengelige for alle brukere

b) Kommentarer til forslag til tiltak:

Tiltaksområde 1: Studenter

1.1: Merittering av studenters arbeid med utvikling av digitale læringsressurser støttes. Dette anses som viktig.

Under anbefaling foreslås det å endre ordet "studium" til "studieløp", med den forståelsen at en student en eller annen gang i sitt studieløp skal gjennomføre et gruppearbeid der utvikling av en digital læringsressurs er obligatorisk. Ved at det er meritterende kan man også vurdere å la være å bruke ordet obligatorisk. Imidlertid vil en presisering av at dette er obligatorisk sikre at alle studenter oppnår et visst nivå avferdigheter innen feltet.

En viktig forutsetning er kompetente undervisere, og tilgjengelig teknologi.

1.2: Digitale mapper

Det savnes en introduksjon i teksten innledningsvis i strateginotatet der digitale mapper omtales. De pedagogiske forutsetningene må avklares bedre. Videre må det under forslag til tiltak avklares viktige spørsmål om tilgangskontroll, ansvar, teknologisk utforming mv.

1.3: Dette tiltaket sees på som svært positivt. Forslag til endret tekst i anbefalingen: "Alle studenter skal ha obligatorisk og meritterende opplæring i informasjonskompetanse innen 2007". Setningsdelen "kunnskap som studenten må ta stilling til seg til" anbefales erstattet av "informasjon som studentene kan søke, finne, evaluere og evt. bearbeide aktivt slik at det blir kunnskap".

Tiltaksområde 2: Faglig ansatte:

2.1: Meritt: Dette punktet støttes. "Faglig tilsette..." endres til "Mange faglig tilsette...."

2.2: Kompetanse: Anbefaling endres til: "Kurs i universitets- og høyskolepedagogikk skal søke bevisst å gjøre de ansatte bevisste på en pedagogisk bruk av IKT i undervisningen, samt bedre kunnskapen om utvikling av digitale læringsressurser".

2.3: Støttetjenester: Enighet om dette punktet.

Tiltaksområde 3: Læresteder:

3.3: Delingskultur: Eksamensarbeid bør presiseres nærmere: f eks master- og doktorgradsarbeid. Studentene må gjøres oppmerksomme på at aktuelle eksamensarbeid vil bli gjort allment tilgjengelige ved opptak til studier.

Tiltaksområde 4: nasjonalt nivå

4.1: Anbefaling: endres til: Ved rapportering må utvikling av digitale læringsressurser gi uttelling.

4.2: Gjenbruk av tidligere utviklede ressurser

Det er uklart hva angitt sum skal brukes til. Mye av det eksisterende analoge materialet som finnes bør også kunne digitaliseres, uten at dette er omtalt.

4.4: Det er viktig at læringsplattformer (og digitale læringsressurser) tar hensyn til universell utforming.

Videre er det viktig av innholdselementer / digitale læringsressurser bør ligge utenfor LMS, for å sikre spredning.

4.5: Tverrinstitusjonelle prosjekt og motivasjon for delingskultur.

Anbefalingen støttes, og anses som viktig. Det er uklart hvorfor bare 30% av ressursene skal være tilgjengelige for bruk i utdanning.

Referansegruppen for Fleksibel læring:

Jon Lanestedt

Ida Heier

Eevi Beck

Bjørn Skaar

Jan-Erik Røed

Teamleder for Fleksibel læring:

Edvin Bach-Gansmo

UNIVERSITETET I OSLO
DET HUMANISTISKE FAKULTET

NOTAT

Til: UNIVETT
Postboks 1072, Blindern
0316 Oslo

Fellestjenesten
Studieseksjonen
Postboks 1079, Blindern

Saksbehandler: Jon Arild Olsen

Telefon: 22 85 76 20

Telefaks: 22 84 44 60

Dato: 23.04.05 **Saksnr.:** 05/5735

Sakseier:

E-post: j.a.olsen@hf.uio.no

Nettadresse: www.hf.uio.no

Høringsuttalelse om Strategi for digitale læringsressurser i høgre utdanning 2005-2008

Strategi for Strategi for digitale læringsressurser i høgre utdanning 2005-2008 har vært diskutert av nettverket bestående av de administrativt ansatte med spesielt ansvar for fleksibel læring ved HF. Nettverket slutter opp om forslagene til tiltak, da dette er tiltak som vil ha betydning for den videre utvikling av digitale læringsressurser. Når det gjelder hvordan man mer konkret skal iverksette de evt. Tiltakene, vil dette måtte diskuteres internt på UiO.

Med vennlig hilsen

Helga Reiss
seksjonssjef

Kyrre Vatsend
rådgiver